

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА СХЪ, БРОЙ 5
e-mail: sinizdat@gmail.com

СОФИЯ, 1-15 МАРТ 2011 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarsha.bg

ТЕМА НА БРОЯ:

**СВИДЕТЕЛИ ЗА ИСТИНАТА
ПРЕД СВЕТА**

И РЕЧЕ СТАРЕЦЪТ

Старецът **ЙОСИФ ИСАИТ**

За изкушенията

Стр. 6

Архим. **ЕПИФАНИЙ** (Теодоропулс)

За вечните мъки

Как е възможно Божиата
благодат да се съгласува с
учението за вечните мъки?

Стр. 7

РАЗМИСЛИ

Николай В. ГОГОЛ

За Божествената
литургия

Стр. 7

ПОКЛОННИЧЕСТВО

Един ден в манастира на
стареца Георги Карсидис

Стр. 8

110 години от рождението и 40 години от блажената кончина на патриарх Кирил

Заупокойна богослужба в памет на приснопамятния Български патриарх Кирил

„Изпълнете дълга си! Не търсете слава от това, а смирно благодарете Богу, че ви е дарувал сили, за да го изпълните. Работете непрестанно и с всички сили за благото на живящата църква и народа ни. Не събирайте знание и способности само за себе си, но се грижете и други да се добавят с тях и не спирайте да опитвате да запазите у тях пламък в сърцето ни за духовно служение!“ – това са някои от заветите, които Негово Свещенство Кирил, патриарх Български и митрополит Софийски, е завещал на църковното изпълнение и които Тихон припомни на събралото се множество в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“.

Точно в този храм преди 40 години колегите с приснопамятния първоиерарх на БПЦ е положен за поклонение и хляди чедя на родната ни Църква прекланят глави и сърца пред светлата му памет.

На стр. 2

Конференция в София

Църковната и академичната общественици си дадоха среща на 24 февруари в Аулата на Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, за да отдадат заслужена почит на приснопамятния Български патриарх Кирил – личност, хармонично съчетала в себе си изридания духовник и архиепископ с изридания учен и богоудобен писател. Синодални архиепери, свещеници, преподаватели от Богословския факултет, студенти и гравидани се събраха под купола на Алава-матер на висшата богословска наука у нас, за да вземат участие в конференцията, посветена на 110 години от рождението и 40 години от блажената кончина на патриарх Кирил. Точно в тази зала през януари преди 40 години се чества 70-годишнината на Патриарх Кирил, месец и слава което, на 7 март, той почина.

Във форума взеха участие представители и на Руската, Румънската и Грузинската православна църква, както и на организацията на верейте в България „Шалом“ и на журналитурата в София.

На стр. 3

Синодални архиепери, взели участие в конференцията

Да си верен в малките неща

На 20 февруари бе опелото на Кременчугската и Лубийската еп. Тихон. Архидерей на Украинската православна църква, който през есента на миналата 2010 г. взе участие в поредното издание на Семнадцата на православната книга във Варна и със своята неоспореност и сърдечност илани сърцата на присъстващите.

Еп. Тихон (първот от десно), Варна 2010 г.

Рожен през 1968 г., открил православнието и приел кракшение на 23 г. възраст, той си отиде от този свят на 42 години. За относително кратко време на своето служение той посещаваше всичките си отредени от Бога дни и сили, за да бъде погоста на света Истината – Христос. Занято помнаване нищета на живота извонше оградата на Църквата и знаеше

как да достигне до умовете и сърцата на възпяната и възсиящата Бюга, от когото сам произхожда.

Предлагаме на читателите на „Църковен вестник“ част от ивицете неколкочасовния разговор с еп. Тихон.

Това е нашният поклон пред светлата му памет и нашият начин да кажем, че „не в дълголетността е честната старост, и не с брой на годините тя се измерва“, че не е живял напразно и неанпразно се престави в Госнода в млада възраст. Както сами ще се убедите от думите му, „достигнал съвършенство в кратко време, той е завършил дълги години, защото душата му била угодила Госноду“.

Разговор с еп. Тихон четете на стр. 4-5

Мъченичеството – свидетелство за Истината

Преди две хиляди години на земята се роди по път нашит Господ и Спасител Иисус Христос. И пак тогава ангелското слово: „Слава във вислите Бюгу и на земята мир, между човешките благоволение“ (Лк 2:14), благоволение на небесната радост, се съединило с „гласа на кръвата“ на първите мъченици на родилия се Христос – Вителеските мъченици (Мт 2:16-18). Земяният живот на Боговолека, чрез Когото всеко е ставало, от Вителес до Голгота, се явява едно решително изповедничество, завършило се Кръста. И основаната от Познигополоника на нашето спасение Църква от първите времена на своето съществуване станала Църква на мъченичеството, убития за Христа. За двете хиляди години на своето историческо съществуване Християната Църква в своята непоклекима вяропност на Божествения си Основател пребъвала войнистваща дже до кръв, в потвърждение на Неговите думи, че „догдете адоние нома да я идател“ (Мт 16:18).

се е украсявала с кръвта на своите мъченици, непрестанно се е оросявала и с пононите съзли на своите преподобни подвизици“.

На стр. 6

Църквата „като с порфира и вион

Думата **ὁ ἱσχυρὸς** (иначе) означава „свидетел“. В руски и българския превод на думата има специален отгън – „свидетелство за Истината чрез страдания за верата“. „За какво са свидетелствали мъчениците? – пита преподобният Теодор Студит, който самият е изповедник, т. е. християнин пострадал заради изповядването на верата си, но не до смърт. – За това, че Исус е Христос, Син Божий, и че чрез Неговото Исие е дарява вечният живот.“

Понятието **ἱσχυρὸς** (иначе) означава също „свидетелство за непреодолима ценност на живота във и с Исус Христос, за радостта да бъдеш винаги с Него, за готовността да пребъдваш всецяло верен на Него даже до смърт... в изповядването на Неговото име“ (срв. Мат. 10:32).

Думата **μαρτυρία** означава „свидетел“ се е развила в прекия „юридически“ смисъл. За нас „свидетел“ е този, който с живота и смъртта си е засвидетелствал, че Бог наистина съществува, че Христос е Пътят, Истината и Животът, понеже е довел до Неговото свидетелство, потвърдил е, че Бог е истинен (Ин. 3:33).

Това е този, върху когото е сложен и погледът. Дълъг е Истината, свидетелствувал за Отца и Сина“ (срв. Мт 10:20; Ин15:26).

Свещ. Николай
БЕНАКОВ

Светлите отци посочват различията между монашеството и мъченичеството. От една страна, монашеството, е и по-широк по своя асцитичност и по-дълбока готовка, нестична към проливането на кръвта за Христа. От друга, борбата със страстите, девственост, нестичност и особено послушанието, съставляващи заедно с молитвата основата или корена на подвижничеството, сами по себе си са различаващи, като, макар и безкръвно, но затова пък ежедневно и много болезнено страдания в името на Христа. При това дълбока като че проливна кръв – откъдето е и апофегмата: „Дай кръв и приеми дух“.

Изследувано много от Божие угодници прославени от св. Църква, т. нар. „преподобенмъченици“, са съществили в свои дни на постовете заради Христа дълбока дълга като че проливна кръв – откъдето е и апофегмата: „Дай кръв и приеми дух“.

Мъченичеството като явление е едно от главните непроверими доказателства за истинността на Христовата вера: самовоето от различно обществено положение, различни националности, отличаващи се един от друг по условията на съществуване си и телесната си сила, не само показват, че вярват Светлината на Истината, а са готови да похвърлят всичко: имущество, положение, семейство, сами си живот, ако потребна с тази жертва да потвърдят непоколебимостта на вярата като всецяло съзнание за близкостта и съпричастността на Живия Бог.

„Мъченик според раннохристиянското разбиране е този, който се съди-

нова в най-тесен съюз с Бога и този, който публично го изповядва.“

В нашето „толкова“ време на епоцентризъм, равнодушие, затвореност в своето „аз“ дори вървящите хора трябва постоянно да си поставят въпросите: „Какви са тези самостотвержения... верни, непоколебими хора? Къси са тези, които, преизраички мъченица, са възлезли в Горния Чертог, та в Деня на Възкресението да празнуват Светата Пасха? Не само за съответната епоха, но само за съвременни, но за всеки поколения – особено за нас – мъчениците са пред всички „свидетели за Христовото Възкресение, свидетели за Истината“.

Мъченичеството – свидетелство за Истината

Подвижничеството и мъченичеството

отиващи с тях в съдишница и заставащи пред мъчениците, и ясно изповядващи себе си, че е християнин, и предаващи ги на мъки за Христа“; преподобни Харитон Изповедник, основоположник на икономския живот в Палестина († 28. IX.350 г.); преподобни Максим Изповедник, който на практика е мъченик, украл в Тиманската след страни изпитания († 21. I.662 г.); преподобни Ион Дамаскин, изповедник († 401.780 г.), и много други, завършващи си на нашите родни (т.е.

руски – бъл. прѣл.) подвижници: преподобни Максим Грек († 1556 г.), стълпникът преподобни Никита Препреславски, старострелец († 1186 г.), преподобни Галактион Вологодски, мъченик († 1512 г.); и широк дуга свети мъци. Същевременно мнозина от св. мъченици, започващи от първоименната Теодосия Икономска, са били свършени подвижници – аскети.

Аскезата като подготовка за мъченичеството за придаване сила на душата се е практикувала и в раннохристиянските вре-

Превод
иц. Панагй ПЕРВОВ

и в епохата на българския възрожденци, просили след завладяването от турците на Константинопол, Елада, Милитра, България и други гръцки и славянски земи. Известно е, че с подготовката за мъченичество са се занимавали специални духовници, светогорски старци, които са били наричани „мъчениководци“. Под тяхното ръководство са се подготвяли за страдания заради Христа св. преподобни Григорий Великият († 22.III.1814 г.), мъченици Игнатий Старагорски, Акахий, Онуфрий Габровански и др.

Подготвящата „свързана с категоричното предопределяне на предшества „страстност“, се извършвала „по пътя на аскезата“, т.е. молитва, пост, постепенното усиляване на поста, ноциите бдения, съляпаня плът“. Старецът Никифор привел следващото (показно) слово на молитва, което е било наричано „мъчениководство“. Под тяхното ръководство са се подготвяли за страдания заради Христа св. преподобни Григорий Великият († 22.III.1814 г.), мъченици Игнатий Старагорски, Акахий, Онуфрий Габровански и др.

Подготвящата „свързана с категоричното предопределяне на предшества „страстност“, се извършвала „по пътя на аскезата“, т.е. молитва, пост, постепенното усиляване на поста, ноциите бдения, съляпаня плът“. Старецът Никифор привел следващото (показно) слово на молитва, което е било наричано „мъчениководство“. Под тяхното ръководство са се подготвяли за страдания заради Христа св. преподобни Григорий Великият († 22.III.1814 г.), мъченици Игнатий Старагорски, Акахий, Онуфрий Габровански и др.

Прече старецът... Старецът Йосиф Исихаост за изкушението

Н се опитва да търси своята грешка, защото това ще бъде неправо. Каквото и изкушение да допусне Господ, научи се да изтърпяваш мъжествено. Без мило оправдание казвай: „Прости“, и беи да си сгрешил, кой си. Все едно, че си сгрешил. Но казвай, че си срещал с вътрешно съзнание, не само Външно, заради покаяна, а дълбоко В себе си да осъждаш.

Не търси утешение в обкръжение си от хората, за да бъдеш уютен в Боя.

Мисляте, го който Бъскич минава, мотае и прощаването на войновете, и ако не прощати, разрушава моста, на който прѣбѣда да преминеш. И така, ставай добър пример за другите в Божие дома, добри и блазюогори на Гострия, и не се чакат да побѣдиш с аскеза си.

Не мисли, че ще намериш спокойствие, ако се стремиш да гокажиш грешката си. Прощаването е мъжествено, неабисливо само си Външно, ши не. Ако казвай: „Но азаш“, ти се бораш с Боя, който ти изтърпяваш заради твоего страстно състояние. Чрез тях Бог ни учи, да гоостанем безстрастни. И ако не понасяш това, ти да настъпва Божийв Боя.

Ти глещи за безчестна анев в сърцето. Глещи сам по себе си е естествено. Както са вербите на твоемо, така и твое и вери на душата. И всеки прѣбѣда да го обрѣща противъ клеветата, противъ хората ерешими и противъ Божият, което прѣрѣпа Божия път. Ако се являва противъ еднородни грати и Божийв шиб себе си, рушиш грешно на рѣчете си, знае, че Божийв от тишаване и акумопрѣтване с твоеи вери на душата, и че се изтърпяват от мило едностствие с любов към Бъскич и с истинско смирение.

Затова, който не направи анев, затвори задуха уста и не аборѣ с тоеа, който не осъкрѣва, божесте, укрѣпи ши изкушава безгрешно на най-различни начини.

И сищата тлази анев, че се върне в сърцето, ще се качи като ардулото и като не е дабуви извод, ще се върнуи и ще се прѣсне. И който мотае се повтори няколко пъти, аневъи ще намакае и ще изчезне съзнание.

Понеже обхвѣтат е свързан разум и кротост, той се поправя несравнимо по-бързо с кротост и любов, отколкото с анев и друфост.

Това отпѣх съзна само и комети изплатена. С работата и любов можеш да направиш грешка. Може, ако който има добри погуби, мило бързо ще се научи и ще стане като Божийв анев.

Из писмата на Стареца

АБОНАМЕНТ 2011

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА
НАЙ-АВТОРИТЕТНОТО ЦЪРКОВНО ИЗДАНИЕ!

ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ
ЗА „ЦЪРКОВЕН ВЕСТИК“

Посочете периода от време,
през който искате да сте абонирани

Име _____

Презиме _____

Фамилия _____

гр./с. _____ п. код _____

общ. _____

обл. _____

ж.к.п. _____

№. Бп. _____

вх. _____ ап. _____ тел. _____

Изпраща на адреса на издателството попълнен талон за абонамент с приложен документ за плащане абонамент (банково бордере или пощенски заповед).

МОЛЯ, ИЗПИСВАТЕ ТЪЧНИЯ АДРЕС, НА КОЙТО ЖЕЛАЕТЕ ДА ПОЛУЧИТЕ ЦЪРКОВЕН ВЕСТИК!

АКО ИЗПРАЩАТЕ ПАРИТЕ ЗА АБОНАМЕНТ ПО БАНКОВО ПЪТЪ, ОТВЕЛЯВАЙТЕ В ДОКУМЕНТА ЦЕЛТА НА ПЛАЩАНЕТО.

За вечните мъки

Как е възможно Божията благодат да се съгласува с учението за вечните мъки

На този въпрос св. Йован Златоуст отговаря със следния въпрос: как физическите и гражданските закони третират своите нарушители – е наказание, равностойно на делното или с много по-наказано? И защо там несъразмерността на наказанието не се струва справедлива и логична, а при грешниците тя се струва несправедлива и нелогична?

време наказания – и това ни се струва логично и справедливо, защото това е изискване нарушителя на законите на Българията Творец да бъде приравняван до съответствия на времето наказание? Бес друго не бива да забравяме, че онова, което се „наказва“, не е толкова едно или друго деяние, колкото състоянието на волята към зло. Грешникът е живал 50 или 70 години и е вършил

ята на тези състояния. *Искаш ли да видиш с Мен и как се учасловява от безграничното блаженство? Приемаш ли с отворени обятия, Искаш да Ме отхвърлиш? Ще видиш нещастие. Какво ти го продавам аз? Обаче ти го продавам, ще укажа решението ти.* Има ли нещо по-справедливо, или, ако щете, по-демократично от това? Светото Писание прекрасно обрисова тази действителност: „Той отначало сътвори човека, го остави в ръцете на произволното му. Ако желаше, ще запази заповедите и ще заварши благодатно възраст, както ти го продавам аз: огън и вода; как често желаше, ще простри ръка. Пред човек е живот и смърт, и в което той пожелал, то ще му се даде“ (Прем. Сир. 15:14-18).

Слаещо с животворно. Но ако някой се затвори в дълбока пещера и упорито отказва да излезе на слънце и пореди това заблуде от авитаминоза, ракът и халкици други болести, предизвикани от това състояние? Трябва ли съществува да стрине да яремне животворните му действия?

Божията благодат се проявява с цялото си величие, когато спазва и най-големи злодей дори след покаяние от един миг. Справедливостта му обаче изисква да не бъдат отнемани нещата, които по демеичие и упорит няма отгълъбят спасението си. Иска ли човек блаженството в Бога? Ще го има! Иска ли безграничното нещастие, от което е придружен липсата му? Ще го има! Нито „демократичността“ и „либералността“ би било за претенциите за всичко спазване – както на тези, които го желат, така и на онези, които не го желат.

Разбира се, излизно е да споменаваме, че всички гореспоменати примери представляват само изследване опит за спасение, а не за това тем по пътя на логиката. Вещност, която този догмат, така и повечето догмати на Църквата, не отговарят на. Така е, защото, доколкото пренепълват възприемателните способности на човека, биват приемани съвместно чрез вярата

Арън. ЕПИФАНИЙ
(Творенията)
Превод Александър
СТАНБОВ

Предложени и я т текст в предост от рт едн едн едн откъс от Размышления о Божественно Литургия на В. Гогол. Писател вт е пресушала забвение последи, до които може да се доведе катастрофното следи на религиозността в обществото, започнала замишля и работи до края на живота си над това състояние под работно заглавие „Общественно Литургия“, с цел да помине за възкръсването на бивше на младите хора, както и за запознати и проследяване на всички състояния.

Замисляйки на „Размышления за Божественна Литургия“ се отнася към замисля на 1843-1844 година, когато писателя пише „Правото на живота в света“. Осъществяването на този замисъл започна от началото на 1845 г., когато Гогол е в Париж. Това е време на проникновено живяне в дълбочината на Божествената св. Литургия. За целта писателя обстойно изучава трудове в областта на литературата, изучава отворенията на св. Отци и Учители на Църквата, пристъпва към изучаване на архий еписк. за да е в състояние да възприема божеството на

чичнословесоводбата на литургията в св. Йован Златоуст и св. Василий Велики в оригинал. Желянето на писателя е било съвместно да бъде изразено без неволею то име като авторство на писателя, който е бил избран да бъде изразен в съответствието с ревност по Бога, да им помогне чрез своето писане за живота вярата си, да поставят дълбоко и неперорсрвено да изучаване на тайнствата в Църквата.

Предложението на писателя на читателите на „Църковен вестник“ размишляване за Божественното е само малка част от цялото съчинение – труд, с който Гогол не само правеше знания, но ни дава и пример за смелост, посвещаване на изключително си личностски път на търсене в службата на Божията милост и блаженство. Смятайки необходим пример, който също може да погуби своите възможности – колкото и скромни да са те – в служба на Бога и на ближните.

При превода на български език са използвали източника от който съставено текста, който е останал незавършен.

Любимка ДИМИТРОВА

РАЗМИШЛЯНИЯ ЗА БОЖЕСТВЕННАТА ЛИТУРГИЯ

„Душа ми величав Господ, задето Тво милостно погледна смиренето на раба твоя Си“ (Лука. 1:46, 48).

Свещеник: Изрядно о Пресветий, пречестей, (възгласи) преблагословенный, славный Владичице нашей Богородици, приснодевие Марии.

Народ: Достойно еси, яко воскупиши блажити тя, Богородицу, присноблаженную и пренороченую и Матер Божя нашу. Честнейшую херувим и славнишую безподобнейши серафим, бже истинная Божя-Слова рождшую, сущую Богородицу ту величавем (Из чичнословесоводбата на Божествената св. Литургия на св. Йован Златоуст).

И на престола се вие Телото и Кръвта: извършило се е пресъществяване! (Чрез слово е призовано Вечното Слово. Иерей, именно словото вавесто мене, е извършил законването (на Агнеса, Бел. вярв.). Независимо кой е той самият – Петър или Иван, – в неволя лице Самият Вечен Архиперей е извършил това законване и Тои то извършване в лицето на Своята иерей, както според словото: *да бъде стелена, светлятина сия еечно; както според словото: да произведе земета зла, земета го произвежда чело.* На престола е в образът на вавесто, но самото Телото Господне – същото онова Тело, което е страдало на земята, търпяло е осорбярбието и унижения, било е оплодородено и възкръсвало, което е възкръсвало, възнесено се е заедно с Господом и седил отгоре на Отца. То е запалило вида си на хляб само за човека да бъде прието като храна от мовже и заедно с Сам Господ в казал: *За ся хлябът.*

И свещеникът пристъпва към помяване на всички пред лицето на Господ, събирания в едно цялост Църква – и тържествена и божествена. Започва от Богородицата, Пречистата Майка на нашия Господ, както цялата

та Църква веди с всички състави прослава с хвалебна песен като блажена, като Застъпница за целия човешки род, като единствена, удостоила се заради своята истинност от оное слово: *своя си Божя, – за да бъде всеки в тази минута, – саммирание и висшата добродетел и Бог се възплъщава в сърцето на смирения.*

Възплава на Пресветата Дева от целия народ в въмяната в по-късно време, когато лоде, използвайки ереси, дръзнали да и отнемат дори името Богородица, без да разбират, че това означава на това име отнемат божеството на Самият Христос, което в себе си Него е при само Него рождение. Поради което Църквата званига и поставила прослава на Богородица именно тук, и нея споменава пред всички, защото единствено нея след всички други е избран Бог, за да се възплети от нея. А Сикотото и предиде пред всички, поради което върху нея е паднал изборът, но ги обясняват самите нивни думи. Колато чрез ангел и е била възвестена великата вест, тя не е знаела за какво именно е удостоена с такова радост, нито едно друго лице, защото в себе си, в себе си и угрела само да каже: „Душа ми величав Господ, задето Тво милостно погледна смиренето на раба твоя Си“. Самият Дух Божий се спалил в тази песен и възкръсвал, и от него на Девага възплъща туйна на смирение, а не в Бог изниква от сам смирение. Един само възтор на Онзи, Който милостно погледна и възкръсвал, и възкръсвал в себе си и угрела само да каже: „Душа ми величав Господ, задето Тво милостно погледна смиренето на раба твоя Си.“

Откъс от „Размышления за Божественна Литургия“

И истинна, или пожелаване на зряния ни действителност е посещатъ да ни убедят, че наблюдаваната на светия отъ са напълно верни. Колкото време, например, продължава падането на един човек от височина 9-10 метра? – Няколко минути. А колко време продължават последиците (напр. заравяване с венерическа болест)? – Понякога години, понякога век животи, а понякога перманентни и в потомството (раждане на нездравия деца). Колко време е необходимо, за да запълнят един човек или да изречен срещу него тежка клевета? – Няколко секунди. А какво време продължава пътската връзка между двама души? – Няколко минути. Колко продължават последиците (напр. заравяване с венерическа болест)? – Понякога години, понякога век животи, а понякога перманентни и в потомството (раждане на нездравия деца). Колко време е необходимо, за да запълнят един човек или да изречен срещу него тежка клевета? – Няколко секунди. А какво време продължава пътската връзка между двама души? – Няколко минути. Колко продължават последиците (напр. заравяване с венерическа болест)? – Понякога години, понякога век животи, а понякога перманентни и в потомството (раждане на нездравия деца). Колко време е необходимо, за да запълнят един човек или да изречен срещу него тежка клевета? – Няколко секунди. А какво време продължава пътската връзка между двама души? – Няколко минути. Колко продължават последиците (напр. заравяване с венерическа болест)? – Понякога години, понякога век животи, а понякога перманентни и в потомството (раждане на нездравия деца).

– Автор в продължение на месеци или години. Колко време продължава един опит за покупка или продажба? – Няколко минути. Затворът, обаче, който ще наложи съдът, може да бъде и доживотен. Кой не би се засъмил, ако чуеше, че за щипникът на подсланима пледира за клиента си затвор от няколко минути, на макар и часа, според времето за извършване на престъплението?

И тъй, ако при нарушаването на физическите и гражданските закони се да налагат несъразмерни по

заво, Ако бже живял завладе години, щеше да изживя около милада години. И ако бже живял вечно, щеше да греша вечно. Не е ли естествено и „наказание“ му да бъде вечно? Тук неотменно думата „наказание“ в качестви. Трябва да изясним какво е това „наказание“ и какво представлява адът: огнен или пламъци и казани с катран, шивове и куки ли? Нинно от това и едновременно всичко това, вечно тасило. Не е нито едно от изброените неща, защото те са материални и тленни, докато след смъртта всичко е духовно и нетленно. Същевременно и с всички те, встига заедно, ако приемем, че се са само обрани на едно състояние, съществува на отсъствие на Божество блаженство. Именно това е адът: да бъде лишен във от от блаженството в Бога. По-голямо нещастие от това не може и да има. След като, обаче, човек следователно предчото това състояние и казва на Бога: „Отстрани се от нас, не ще сме да знаем за Твоите пътища!“ (Иов. 21:14), какво искаме да стори Бог? Да наруши свободата на човек да каже за какво негово негово ли? Но тогава Бог няма да си сътвори свободни същества, а бездушни роботи. Следователно, обаче, наред с това, че човек е свободен същество с сътворил и такава съ свободна воля, е и тържествена и божествена. Започва от Богородицата, Пречистата Майка на нашия Господ, както цялата

